

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
 Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: 51 465

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.
 Видав. Робітничо-Фермерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на р.і вулиці Прічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00
 Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непоміщені в газеті рукописи не звертаються, хіба що дописувачеві вправно зазначити, що бажає звороту свого рукопису на случай його непоміщення та залучити поштовий стемпель на його переслаку.

ТОВ. М. ПОПОВИЧ ПРО ПОЛОЖЕННЯ В РАДЯНСЬКОМУ СОЮЗІ.

З доповіді т. Поповича на масовому мітингу 13. червня в Укр. Роб. Домі у Вінніпегу.

В понеділок вечором, 13. червня, відбувся в Укр. Роб. Домі масовий мітинг українського робітництва, що зібралось послухати т. М. Поповича, який двоїно повернув з Радянського Союзу. Майже цілих шість місяців пробув т. Попович в Радянському Союзі, а більшу половину того часу перебув він на Радянській Україні. Мав він там нагоду бути на великих робітничо-селянських з'їздах (на Всеукраїнському з'їзді незалежного селянства в Харкові, на Всеукраїнському з'їзді Рад на з'їзді селянок), відвідати численні фабрики, заводи, культурні й урядові установи, школи, театри, дітчі захоронки в Москві, Харкові, Києві, Одесі, Дніпропетровську, слухати різні доклади, самому виступати з докладами і т. ин. Одним словом майже цілий час т. Попович присвятив студюванню політичного, культурно-освітнього, економічного і громадського життя Радянської країни взагалі. Ось про це життя, про свої враження розповів т. Попович присутнім 800 слухачам в Укр. Роб. Домі у Вінніпегу 13. червня.

Годі розповідати в протязі двох чи трох годин те, що збиралося цілих шість місяців і то розповідати так, щоб слухачі уявили собі загальну картину радянського життя. Як т. Попович оповідав, так і ми в тому самому порядку на цему місці постараємося передати це нашим читачам.

У ФРАНЦІ Й НІМЕЧЧИНІ.

У своїй подорожі до Радянського Союзу т. Попович спивнявся на пару днів в Парижі та Берліні. У Франції, як це він міг бачити власними очима і довідатися з розмов від знайомих, положення робітництва тепер дуже бідне. Із стабілізацією валюти почалося безробіття. Заробіток робітника дуже бідний, але щасливий той робітник, що має роботу. Робітництво перестало вірити соціал-зрадникам і лучиться з комуністами, а уряд капіталістів у відповідь на це починає переслідувати комуністів.

Німеччина досить швидко відроджується після війни, але коштом великого визиску робітництва. В Берліні т. Поповича вразила звірча організованість німецького робітництва. В день прибуття т. Поповича до Берліну там перевозили урну з прахом Красіна, радянського представника в Англії, що умер в Лондоні. Перевозили урну з одного залізничного двірця на другий для дальшого саїдування до Москви. Була 5-та година вечера, година, коли робітництво кінчає роботу. Пятнадцять хвилин пізніше Постадамський майдан почав заповнятися струнками кольонами червоних фронтівиків. Вони йшли в повних уніформах, як жовіри (воїни в дійсности є передовими жовірами комуністичної партії), з оркестрами, з амбулансами червоного хреста, з сестрами милосердя, як дійсне військо, лише без зброї. В протязі чверть години десятки тисяч цього робітничого війська, переважно з молоді, добре вишколеного, дисциплінованого, заповнили величезний майдан, а за ними кольони робітництва. І у звірчому порядку вирушили в похід.

КЛАСОВІ ПРОТИВЕНСТВА І САЛДАТСКА В ПОЛЬЩІ.

Шляхетська Польща своїм громадським укладом, соціальною нерівністю ріднитися не тільки від Радянського Союзу, але й від європейських капіталістичних країн. Зразу кидається в очи бундукність заможних верств, зухвалість та демонстративне побурювання своєю буфаторією польської салдатски, і пригноблений вигляд робітництва. Коли т. Попович прибув до Варшави, то на двірці вираждали міністра закордонних справ Залеського до Женеви на засідання Ліги Націй. Тут то й показала вся лиха польської шляхти, стукання закаблуканих та цілування ручок шляхтянкам.

В потягу з Варшави їхало багато українських робітників, що повертали до дому десь з роботи. Не дивлячись на те, що не знали польської мови, розмовляли між собою, чи то із страху, чи "з поваги", хоч дуже ломаною, але польською мовою.

В потягу промовець розговорився з якимсь молодим польським шляхтичем, співробітником польського консуляту у Мінську, як це потім виявилось, про положення в Польщі. Був це "соціаліст" типу Пласудського і вихвалював польські закони про забезпечення робітництва, але... признав, що Польська Партія Соціалістична підпадає, а комуністичний рух, хоч і загнаний в підпілля, швидко зростає. Всюди на стациях кидалось в очи вбожество робітників і прибитий настрій. Доїжджаючи до польсько-радянського кордону, у вагон увійшов відділ польського війська й заборонив всім, що їхали, дивитися через вікна потягу.

НА РАДЯНСЬКІЙ ТЕРИТОРІЇ.

Як тільки потяг перейшов на радянську територію на стациях Негорелово, перше, що кинулось в очи — червоний прапор. На стациях велике оживлення, веселий настрій, твориске відношення, ніякого шапкування ні рук-цілування. Після коротких таможених формальностей — на потяг і далі в дорогу.

Тут промовець зазначив, що обмежений час не дозволяє йому спивнятися на подорожних вражіннях, бо щоб про це говорити, треба мати кілька докладів.

За півтори доби від польського кордону — Москва. Був листопад. І перше, що кинулось в очи, це велике оживлення в Москві: всюди повно народу, народ добре одітий, виживле-

ний. Промовець признається, що хоч читав багато про положення в Москві і в цілому Радянському Союзі, але з читання все-ж таки тяжко собі уявити як це все виглядає.

В Москві т. Попович приглядався до життя населення і такого рухливого, балакучого населення ніде в Європі не бачив. На вулицях всюди почуєш балакучу про політику, економіку, про небезпеку війни, про революцію в Китаю. Населення живе світовими подіями, говорить про них. Коли десь виступають промовці на з'їздах, то коло радіо-гучномовців спивняється громада людей на вулицях, пильно слухає промов, плеще невидимому промовцеві.

В Москві багато народів різних національностей — з цілого Радянського Союзу, якого Москва є столицею. Багато людей йде з села до міста, тому, не дивлячись, що місто стало будеться, відчувається гостра мешкальна криза. Цю кризу однаково поділяють між собою робітники й комісарі. Неправдою є, як це ширять чутки вороги радянської влади, що комісарі живуть в палатах. Кожен мешканець Москви, чи то робітник найнижчої категорії, чи найвідповідальніший комісар, мають помешкання відповідно до скіюности душ сем'ї: одну, або дві кімнати, й то все. Ніхто не сміє мати більше приміщення, чим встановлено законом міста.

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ В КРЕМЛІ.

Кремль — це частина міста Москви, обведена високим муром. Там зосереджені всі головні установи Всесоюзного уряду, там відбуваються всесоюзні чи міжнародні робітничі конгреси. Туди можна пройти тільки маючи пропуск, а пропуск дадуть тільки тоді, коли дійсно маєш потребу.

Глуци одного разу через твердиню радянського уряду, червоний Кремль, каже т. Попович, я зараз почу українську пісню. Десь співали "Ой, там за Дунаєм, та за тихим Дунаєм". Я, каже, дуже здивувався, а через кілька хвилин побачив, що йде відділ червоноарміївців й співає українську пісню. Я, каже, думаю, що може яєсь українське військо "захопило Кремль". А на ділі, в Кремлі є школа червоних старшин і там є багато української молоді. Це-ж відділ такого війська машерував в Кремлі і співав "Ой там за Дунаєм".

Взагалі в Москві є багато Українців. Клуб ім. Т. Шевченка в самому центрі міста має 1,600 членів, де є багато червоноарміївців та студентів. Є в Москві Українці на відповідальних посадах, як, наприклад, т. Гринько, що керує одним з департаментів в Раді Праці й Оборони. Є Українці в Галичині, що також працюють на відповідальних постах.

Це свідчить, що радянська політика є політика класова, без ніяких анти-націоналістичних тенденцій.

(Далі буде.)

ЯКИМ ШЛЯХОМ ЙДУТЬ ІМПЕРІАЛІСТИ ДО "ВСЕСВІТНЬОГО МИРА".

Мир, мир мир! — Ось слово, яке нині на всі сторони світа кидає капіталістичний світ. Всі конференції, всі наради, тайні й явні відбуваються під омфороном того великого слова. Всю свою зраду, всі зброєння, всі воєнні приготування прикриває капіталістичний світ словом: мир!

Уявіть собі, яка благодать, яке щастя чекає нас: світовий імперіалізм, вся капіталістична мафія про нічого більше не думає, лиш про те, щоби одарувати світ — миром!

І дійсно; в імя того мира на китайських водах збиралася воєнна фльота Англії, Франції, Італії, Японії і Америки. В імя того мира їх, від стіп до голови у зброєній армії, заняли цілу, приморську китайську поалу, всі китайські порти. В імя того мира світовий капіталізм купив продажних китайських генералів і військо і в імя того мира купує в крові китайський працюючий люд, купує в крові визвольну боротьбу китайського народу.

В імя того мира вся Европа стоїть нині під штиком. В імя того мира над цілим світом висира тривога.

В імя того мира Італія опановує морем Адріатиком, загортає Альбанію, окружує воєнними Югославію, підкопує

ВРАНГЛІВЦІ Й ПЕТЛЮРІВЦІ НА СЛУЖБІ СВІТОВОГО ІМПЕРІАЛІЗМУ.

Світовий імперіалізм нагадав собі про трунів, про російських білогвардійців і про петлюрівщину та хоч і взїхати на службу проти визвольної боротьби китайського народу.

Врангель збирає свої частини білогвардійців в Югославії, Болгарії, Румунії і в інших балканських державах з метою відправитись до Китаю на боротьбу з революційним рухом. Вже попередно були вісти, що Англія мобілізує деякі частини білогвардійців, але про те, що цілу армію на чолі з Врангелем мається перекинути в Китай — не говорюлося. Кошти мобілізації білогвардійців і переправку їх на поле бою бере на себе Англія. Ціла та армія складається-ме що най-

менше з 20 тисяч офіцерів і солдатів.

Російські білогвардійці, як опора реакції, вже давно перестали бути опорою виключно російської реакції. Сьогоднішні реакційні правителі в Болгарії завдячує своє існування цій російській білогвардійщині.

В часі розгрому Стамбульського уряду ці білогвардійці відіграли важну ролю. Далше, коли після захоплення влади катом Цанковим вся Болгарія спалахнула селянськими повстаннями, російська білогвардійщина відіграла ролю катів селян і робітників в Болгарії. В той час цілі загони російської офіцерії льондрували країну й нищили все, що виявляло протест проти фа-

шизму. Сам Цанков заявляв, що частини врангелівської армії, що знаходились в Болгарії, були великою опорою фашистського перевороту, були найвірнішими мілітарними частинами в боротьбі з селянським революційним рухом.

Рівнож доносить преса, що й Румунія не бажає позбутись врангелівських і петлюрівських частин. Кільканадцять тисяч тих мілітаристів для Румунії завжди потрібні. Вони певні того, що їх революційна хвиля не досягне, коли регулярна румунська армія не-

певна на випадок більших потрясень.

Зараз, коли інтереси світового імперіалізму найбільше загрожени в Китаю, ця російська контр-революційна армія потрібна там. І без ніяких застережень, на розказ Англії, Врангель збирає армію до вправи проти змагань китайського народу.

Таким чином білогвардійщина і петлюрівщина перетворюється у вагату катів, що є в розпорядимости міжнародної реакції, яка їх живляє там, де потрібно.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ВСТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ.

Дня 25. травня, в Харкові відкрилася українська конференція в справі впорядження українського правопису. З великою промовою від імени уряду конференцію вітвав Наркомосвіти тов. Скрипник.

Тепер перед нами стоять завдання будівництва соціалістичної культури на Україні, сказав тов. Скрипник, і в цій справі чималу ролю повинна відіграти робота в справі упорядкування українського правопису.

На конференції виступив академик Кримський з доповіддю з історії українського правопису. "Кожна літера нашого алфавіту, кожна форма граматики доставалися нас у попередній нашій історії шляхом великої політичної й класової боротьби. Але минав час, коли дві крапки над і були ознакою культурного розвитку нашого народу. Тепер поставлено велику історичну крапку над і. Тепер на історичну арену вийшли нові суспільні сили пролетарської класи, тепер широко розкрито двері для дальшої творчої діяльності мас українського народу.

Тепершня конференція повинна попрацювати над упорядкуванням українського правопису — як передумови дальшої нашої культурної творчої роботи".

"На нашій конференції є присутні вчені всіх українських земель, включаючи представників Західної України, Прикарпаття, Буковини, Бесарабії

Деклярація представників Західної України.

Д-р Свенціцький оголосив на конференції в справі правопису декларативного листа представників західно-українських земель, що є присутні на з'їзді. У листі говориться:

Представники західно-українських земель, стуючи на сторожі єдності культурно-національних досягнень, а через них і громадсько-політичного стану всього українського народу в усьому світі, висловлюють своє щире визнання славетної оборони старих культурних набутків українського народу й їх майбутнього розвитку з боку голови конференції Миколи Олексівича Скрипника".

Лист підписали: Студинський, Свенціцький, Рудницький, Дем'янчук.

НАУКОВІ ЗВ'ЯЗКИ РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ З ЗАХІДНОЮ УКРАЇНОЮ.

Розмова з директором львівського національного музею д-ром Іларіоном Свенціцьким.

Директор львівського національного музею д-р Іларіон Свенціцький, що прибув до Києва, в розмові з співробітником "Пролетарської Прави" подав такі відомості:

"Крім праці в пленумі державної правописної комісії, що починається в Харкові, я маю взяти найактивнішу участь у всеукраїнській музейній нараді в Києві. Найважливіша й найсерйозніша справа, що треба буде всебічно обміркувати на цій нараді, є об'єднання всіх однородних розкиданих по окремих музеях груп в одне ціле, утворивши зразковий музей для кожної групи всіх річей старовини й мистецтва, що їх переховують по окремих музеях.

Друга справа — обмін книжковими виданнями. На жалю у цій справі ми натрапляємо на великі перешкоди, і її треба як найшвидше і як найкраще розв'язати в интересах наукового зв'язку Західної України. Тут у Києві сподіваюсь ще більше поширити і поглибити зв'язок з українською Академією Наук і з окремими українськими музеями. Тепер наш музей провадить велику роботу, складаючи опис усіх слав'янських рукописів, яких є вже близько 1,500. Описано вже рукописи до XIII століття. Я маю на меті придбати в Києві низку старовинних слав'янських рукописів для нашого музею.

Галичські вчені вітають думку Української Академії Наук, утворити на Україні товариство культурзв'язку з закордоном.

Вважаючи на те, що науковий зв'язок УСРР з Західною Україною що-року зростає, таке товариство матиме величезне значіння для дальшого розвитку наших наукових зв'язків. На мою думку, треба на музейній нараді обміркувати надзвичайно важливу справу — охорону музеїв.

Я гадаю, що по українських музеях треба запровадити методи сигналізації, що є у нас у Львові. Цей метод дає прекрасні наслідки. Ми почали краще охороняти музей, після того, як у нас протязом 20—22 років сталися великі крадіжки.

Свенціцький повідомив також, що 12 червня, в день 50 роковин з дня ув'язнення Івана Франка львівські наукові організації влаштувають спеціальне засідання, присвячене цьому історичному дню, від якого в Галичині почала розвиватися соціалістична думка.

"Ми сподіваємося, сказав Свенціцький, що й Радянська Україна належно відзначить цей день. Тепер музей почав готуватися до наступних своїх 25-их роковин. На роковини буде видано низку цінних праць з історії галицьких рукописів. Наприкінці д-р Свенціцький повідомив, що в Академії Наук він прочитає спеціальну лекцію про галицько-українське мистецтво 15 і 16 століть.

Приїхавши до Харкова, він також має прочитати лекцію про творчість Івана Франка. Свенціцький відвідає також Дніпропетровський музей, де

обізнанається з його роботою. Кілька днів тому Свенціцький випустив брошуру "Що таке українізація" (вражіння і переживання підчас подорожі на Радянську Україну 1926 року).

ЯК ПОЛЬСЬКА ШЛЯХТА ГОСПОДАРІТЬ. ("Воля Народа" про господарку Польщі).

Всім відомо, що живня минаючого року були в Польщі на загал цілковито кепські. Для нікого не було це тайною. Було це тайною лише для польського міністра рільництва пана Незабитовського.

Всякий господар знає, що коли не вродилось, коли збижжя мало, то він так обраховується, щоби було на прожиток, було на конечну продаж, а головню на засів. На підставі цієї простої калькуляції господар укладає свій збижвий бюджет. Хоть-би ти його різав, то він навіть червтки з того не продасть, хіба екекатор забере.

Не таку господарку вів пан міністер Незабитовський. Він, зараз після живня, відкрив польські границі на неограничений вивіз збижжя. Пан міністер сам обшарник і пішов на руку обшарникам. Прецінь звісно, що у селян зараз після живня нема збижжя на вивіз. Поки селянин зібє щом який корешть, то дітчі вже давно машинами вигартали і за границю вивезли. Що їх обходить, чи державі вистарчить до нових живнів!

І сталося таке, що після марних живнів дітчі збижжя вивезли, селяне хіба на податки дещо продали, а населення Польщі вже по новим році знайшлося без збижжя. Вже в січні почала Польща купувати за границею збижжя, тим більше, що військо не мало ніяких запасів і на весняний засів господарствам забракло.

Уявіть собі, що в перших десятих днях квітня привезено до Польщі 15 тисяч тон збижжя, в других десятих 21 тисяч тон, значить в квітні привезено до Польщі яких 60 тисяч тон збижжя! Рахуючи лише по 57 зол. за 100 кильо, — виходить, що Польща платить за заграничне збижжя один мільон золотих денно!

А тут до нових живнів ще далше! При тім вийшла ось яка комедія: По живнях вивозили дітчі збижжя до Німеччини, розуміється за півдармо, а тепер Польща купує збижжя від Німеччини за солени гроші.

Така господарка бе в першій мірі в селянсько-робітничій масі. Селянин нині не лише не прожиток, але і на засів мусить купити, а робітник платити гіркий гріш за дорогий хліб.

Але це не боліло пана міністра; він, дітчі, зробив пристра; і дичам і собі, а решта — чорт бері!

От нема то як "добрий" господар!

ЯК ТО "ПЕРЕПИСУЮТЬ" НАСЕЛЕННЯ ЧЕРНІВЦІВ.

Черновецькі і букарштенські газети наводять цікаві дані про всенародній перепис по місті Чернівцям. Замість дійсно існуючого населення 200,000 осіб, перепис дав всього лише 107,000, значна частина населення зовсім ухилялася від будь якої явки на перепис з огляду на фискальні і поліційні наміри, що їх ставила в цей перепис румунська влада. Отже, за цією новою "статистикою" Чернівці нараховують 42,000 Жидів, 27,000 Румунів, 8,000 Русинів та 1,600 Українців, а 28,000 Поляків, Німців та інших національностей. За наказом Букарштенської більшість Українців була записана Румунами, коли важко було щось таке зробити, то записували Гуцулами.

Аби тільки не було тих ненависних "Українців". З приводу таких методів перепису до сенату внесено декілька інтерпелляцій.